

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

425

Vragen van het lid **Dassen** (Volt) aan de Ministers van Defensie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht «Bedrijfjes van Nederlandse universiteiten werken met Israël aan omstreden technologie»* (ingezonden 2 oktober 2025).

Antwoord van Minister **Moes** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de Minister van Defensie (ontvangen 19 november 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 286.

Vraag 1

Bent u bekend met bovenstaand bericht?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de constatering dat een aantal technische universiteiten aandelen hebben in bedrijven die gevoelige technologie ontwikkelen in samenwerking met Israëlische bedrijven, die op hun beurt weer nauwe banden hebben met het Israëlische leger?

Antwoord 2

De constatering beoordeel ik op eenzelfde wijze als de onderzoekssamenwerkingen waarover het lid Dassen mij eerder vragen stelde op 5 juni 2025.² Ook in dit geval betreft het onderzoekssamenwerkingen binnen Horizon Europe. Daarbij is het aan kennisinstellingen om de eisen op te volgen die daarbinnen worden gesteld rondom de civiele aard van de onderzoeken. Daarnaast is het aan universiteiten om eigen afwegingen te maken bij het aangaan of continueren van samenwerkingen.

Navraag bij de drie in het artikel genoemde technische universiteiten leert dat zij aangeven zelf scherp te zijn op samenwerking met Israëlische partijen, zowel met onderzoeksinstituten als met bedrijven. De instellingen geven

¹ Trouw, 30 september 2025, Bedrijven van Nederlandse universiteiten werken met Israël aan omstreden technologie (<https://www.trouw.nl/binnenland/bedrijven-van-nederlandse-universiteiten-werken-met-israel-aan-omstreden-technologie~b93b5ca6/>)

² Zie de antwoorden op vragen van het lid Dassen over het artikel «Negen Nederlandse universiteiten doen gezamenlijk onderzoek met defensie-industrie van Israël» van 2 september 2025, kamerstuk 2025Z11439.

aan dat zij alle drie het afgelopen jaar hebben besloten om samenwerkingen met Israëlische partijen te beperken en hun projecten te gaan screenen op ethische aspecten, inclusief de genoemde projecten waarbij sprake is van samenwerking met bedrijven.

Vraag 3

Wat vindt u ervan dat er momenteel nog zeker vijftien projecten lopen waarbij onderzoek gedaan wordt naar dual-use technologie en technologie die grote kans heeft uiteindelijk te worden ingezet op het slagveld (waaronder drones)? Bent u bereid dit te veroordelen?

Antwoord 3

Kennisinstellingen beoordelen onderzoekssamenwerkingen van geval tot geval. Daarbij vind ik het belangrijk dat instellingen zelf die afwegingen zorgvuldig maken. Zie ook het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Hoe verhoudt bovenstaande zich tot het kabinetsbeleid dat export van dual-use goederen en technologie zoveel mogelijk wordt beperkt?

Antwoord 4

De uitvoer van dual-use goederen en technologie is gebonden aan een vergunningsplicht. Kennisinstellingen zijn zelf verantwoordelijk voor de aanvraag van een vergunning als de uitwisseling binnen de academische samenwerking onder deze vergunningsplicht valt. Wanneer een uitvoervergunning wordt aangevraagd wordt deze zorgvuldig per transactie beoordeeld³, waarbij ook de ontvanger en het mogelijk (eind)gebruik worden meegenomen.

Vraag 5

Bent u van mening dat iedere betrokkenheid van Nederlandse entiteiten bij het indirect financieren van de genocide tegen de Palestijnen voorkomen zou moeten worden?

Antwoord 5

Het kabinet deelt de zorgen over de situatie in de Palestijnse Gebieden. Nederland onderneemt daarom al langere tijd stappen om de situatie ter plaatse naar vermogen te verbeteren. Het kabinet stelt voorop dat alle Nederlandse entiteiten zich aan de wet te houden hebben. Indien er aanwijzingen zijn dat bedrijven of instellingen de wet overtreden hebben, zal dit worden onderzocht door de relevante toezichthouder. Het is aan het Openbaar Ministerie om te beoordelen of sprake is van gedragingen die mogelijk strafbaar handelen opleveren. Daarnaast verwacht het kabinet van alle Nederlandse bedrijven die internationaal opereren dat zij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights toepassen. Volgens deze kaders dienen bedrijven risico's, waaronder die op mensenrechtenschendingen, in hun waardeketens te identificeren en, waar nodig, aan te pakken. Het is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van Nederlandse private partijen zelf om beslissingen te maken binnen de kaders van de wet.

Vraag 6

Bent u bereid in gesprek te treden met de betrokken technische universiteiten met als doel hun banden met deze bedrijven te laten beëindigen?

Antwoord 6

Nee, dat past niet bij mijn rol.

³ De CDIU (Centrale dienst voor in- en uitvoer), onderdeel van de Douane, staat voor de verlening van uitvoervergunningen onder beleidstoezicht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Vergunningen worden afgegeven namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp.